

TUTKINNON PERUSTEIDEN UUDISTUKSEN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

JOHDANTO

Tämä työkalu on tarkoitettu ottaa käyttöön heti kun tutkinnon perusteiden uudistus aloitetaan. Kaikki voivat hyödyntää tätä työkalua parhaaksi näkemällään tavalla. Ajatuksena on, että työkalua hyödynnetään projektin aikana niiltä osin kuin se on oman perusteprojektin kannalta perusteltua. Työkalun on tarkoitus toimia työn tukena ja turvata, että yhteisesti sovitut näkökulmat otetaan huomioon heti työn alussa. **Jotta vaikutukset voivat syntyä, tulee perusteprosessissa huolehtia siitä, että tavoitteista johdetut toimenpiteet on huomioitu osana prosessia.**

Vaikutusten arvioinnin työkalu linkittyy tiiviisti perusteprosessin sisältöohjeisiin (Am_Pa14).

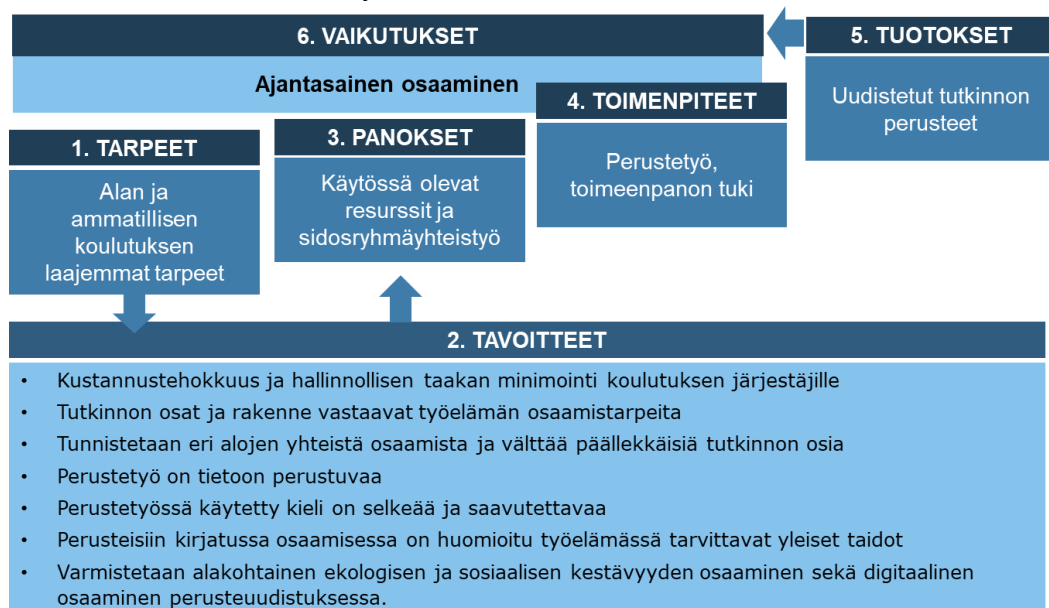
OHJE: Aloita kirjaaminen projektin alussa ja täydennä dokumenttia työn kuluessa omien tarpeiden ja projektin edistymisen kannalta tarkoituksenmukaiseen tahtiin. Voit hyödyntää tätä työkalua mm. projektisuunnitelmassa ja esittelymuistiossa ja toimeenpanon tuen suunnittelussa.

Perusteiden uudistuksen arviointityökalun sisältö

	Taloudelliset vaikutukset	
	Vaikutukset osaavan työvoiman saatavuuteen	
	Vaikutukset perusteiden saavutettavuuteen	
	Vaikutukset yleisiin työelämätaitoihin	
	Ympäristö- ja sosiaaliset vaikutukset	
	Muita perusteprojektin kannalta erityisiä vaikutuksia	
	Vaikutusten arvioinnin yhteenveto (esittelymuistio)	
	Jälkiarviointi (toimeenpanon tuki ja määrälliset mittarit)	

Alla oleva vaikutusketju havainnollistaa perusteiden vaikutusten synnyn prosessia ja siihen liittyviä näkökulmia.

Perusteiden uudistuksen vaikutusketju

Projektin nimi:

Miksi uudistus on käynnistetty? Kirjaa tiiviisti keskeiset syyt ja perustelut:

Taloudelliset vaikutukset

TAVOITE: Kustannustehokkuus ja hallinnollisen taakan minimointi koulutuksen järjestäjille

Uudistukset aiheuttavat aina kustannuksia ja toimenpiteitä opettajien ja osaamisen arviointiin osallistuvien työelämän edustajien perehdyttämisestä, opetusmateriaalien uudistamisesta, opiskelijahallintajärjestelmien päivittämisestä sekä mm. laite- ja materiaalikuluja. Nämä on huomioitu ammatillisen koulutuksen rahoituksessa. Silti nämä näkökulmat on tärkeä huomioida toimeenpanon tukea suunniteltaessa.

OHJE: Jos koulutuksen kustannukset kohoavat uudistuksen myötä erittäin paljon, katso seuraavat kohdat. Muussa tapauksessa siirry seuraavaan kohtaan.

SUUNNITTELUVAIHE:	
Jos perusteudistuksen vaikutus kustannuksiin on niin suuri, että tutkinnon kustannusryhmä muuttuu, onko tehty ennakoarviointia yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa kustannusryhmän muuttamiseksi? <i>(Lisää tarvittaessa tieto myös vaikutusten arvioinnin yhteenvedon)</i>	

OHJE: Ensisijaisesti uudistukset tehdään siirtymäaikaa hyödyntäen. Jos päädytään muuhun ratkaisuihin, lue seuraava:

SUUNNITTELUVAIHE:	
<i>Tutkinnon perusteiden käyttöönotto ei saa aiheuttaa kohtuuttomia kustannuksia koulutuksen järjestäjille, ts. perusteudistus toteutetaan pienimmän haitan periaatteella. Hallinnollisen taakan määrä on lähtökotaisesti aina suurempi muutosmääräyksellä tehtävissä ilman siirtymäaikaa olevissa uudistuksissa, jos muutetaan pakollista osaamista. Mikäli kyseessä ei ole pelkkä valinnaisuuden lisääminen, ensisijaisesti suositellaan kokonaisuudistusta, eli siirtymäaikaa.</i>	
Jos uudistus tehdään muutosmääräyksellä, eikä kyseessä ole vain valinnaisuuden lisääminen, laske uudistuksen taloudelliset kustannukset: Voit laskea hallinnollisen työn määrän seuraavalla karkealla kaavalla: opiskelijoiden määrä ko. tutkinnossa x 0,5 h x 30 €.	€
Kirjaa myös vaikutusten arvioinnin yhteenvedon erityiset perustelut sille, miksi ratkaisuun on päädytty.	

Vaikutukset osaavan työelämän saatavuuteen

OHJE: Aloita kirjaaminen projektin alussa ja täydennä dokumenttia työn kuluessa omien tarpeiden ja projektin edistymisen kannalta tarkoituksenmukaiseen tahtiin. Voit hyödyntää tässä olevia kirjauksia mm. projektisuunnitelmassa ja esittelymuistiossa ja toimeenpanon tuen suunnittelussa.

TAVOITE: Tutkinnon osat ja rakenne vastaavat työelämän osaamistarpeita

SUUNNITTELUVAIHE:	
Mitä sidosryhmiä ja asiakkaita kutsutaan mukaan perusteprojektiin?	
Millä tavoin viestitään ja miten tavoitetaan?	
Varmista erityiskysymyksiin ja tarpeisiin liittyvien sidosryhmien osallistuminen ¹ Huomioi erityisesti neuvotteluelvoite saamelaiskäräjien kanssa. ²	
PROJEKTIN AIKANA JA JÄLKIARVOINTI:	
Toteutuma sidosryhmien osallistumisesta. Jos poikkeamia suunnittelusta, tarkenna:	<i>Toteutunut suunnitelman mukaan</i>

TAVOITE: Tunnistaa eri alojen yhteistä osaamista ja välttää päällekkäisiä tutkinnon osia

SUUNNITTELUVAIHE:	
Mitä yhteistä osaamista on tunnistettu?	
- Mitä valmiita alaneutraaleja tutkinnon osia käytetään (<i>ks. listaus valmiista tutkinnon osista Y:llä perusteprojektikansiossa</i>)	
- Mitä uusia alaneutraaleja tutkinnon osia tehdään? Keiden kanssa?	
PROJEKTIN AIKANA JA JÄLKIARVOINTI:	
Toteuma käytetyistä ja tehdyistä uusista alaneutraaleja tutkinnon osista.	
Otetaanko tiettyjä tutkinnon osien suorituserät tarkempaan seurantaan?	

¹ Esimerkiksi jos opiskelijalla tulee olla osaamista työskennellä joidenkin erityisryhmien kanssa, heidän kuulemisensa on osa prosessia. Esimerkiksi logistiikan perustutkinnossa Erityisryhmien kanssa toimiminen (5 osp) edellyttää osaamista toimia vammaisten ja liikuntarajoitteisten asiakkaiden kanssa. Tällöin on hyvä huolehtia, että prosessissa kuullaan myös esimerkiksi vammaisjärjestöjä.

² Koskee seuraavia tutkintoja: Saamenkäsityöalan at ja eat, Taideteollisuusalan pt, Porotalouden at, Luonto- ja ympäristöalan pt sekä yhteisiä tutkinnon osia. (kts. perusteohje)

TAVOITE: Perustetyö on tietoon perustuvaa

SUUNNITTELUVAIHE:	
Mitä perusteiden uudistustarpeita on tunnistettu eri tietolähteistä? Esim.	
- Tilannekuva (sisältää mm. Vipusen tilastot) - Työelämätoimikunnan tilannekuvat - Alakohtainen ennakointitieto - Tulevaisuuden nuuskija -agentti - Muita lähteitä tai tietopohjia	
PROJEKTIN AIKANA JA JÄLKIARVOINTI:	
Mitkä ovat perusteen keskeiset tietolähteistä nousseet uudistukset ja arviot niiden vaikutuksista? Tämä voi liittyä esimerkiksi opettajien osaamisen lisäämiseen. <i>(Lisää nämä myös vaikutusten arvioinnin yhteenvedon)</i>	
Miten nämä uudistukset tulisi ottaa huomioon toimeenpanon tuessa?	

SUUNNITTELUVAIHE:	
Mitä (esim. valtionhallinnon tai alakohtaisia) strategioita tai toimenpideohjelmia tulisi hyödyntää/huomioida perustetyössä? <i>Tutkintoon liittyvien strategioiden, toimenpideohjelmien tai säädösten kartoitusta voidaan täydentää projektin alkuvaiheessa sidosryhmiltä esim. aloitustilaisuudessa.</i>	
Mitä strategioita ja toimenpideohjelmia huomioidaan perustetyössä? (Huom. myös strategia-agentti)	
Mitä kotimaisia tai kansainvälisiä säädöksiä ja sopimuksia liittyy projektiin?	
PROJEKTIN AIKANA JA JÄLKIARVOINTI:	
Miten edellä mainitut strategiat ja säädökset on huomioitu tutkinnon perusteissa?	
Minkälaisia vaikutuksia strategioista ja säädöksistä nousevilla muutostarpeilla odotetaan olevan? <i>(Lisää myös vaikutusten arvioinnin yhteenvedon)</i>	
Miten yllä mainitut asiat tulee huomioida toimeenpanon tuessa?	

Perusteiden saavutettavuus

TAVOITE: Perustetyössä käytetty kieli on selkeää ja saavutettavaa.

SUUNNITTELU, PROJEKTIN AIKANA JA JÄLKIARVOINTI:	
Perustetyössä on noudatettu selkeän kielen sisältöohjetta (ks. <i>sisältöohje</i>) Kyllä, ei	
Onko kieltä testattu (Kyllä, ei)	
- opiskelijoilla - tekoälyllä (Kipo-agentti) - muulla taholla, millä?	

Onko käytetyt termit sukupuoli-neutraaleja (esim. ei mies, isä, emäntä)? (Kyllä, ei)	
--	--

Vaikutukset yleisiin työelämätaitoihin

TAVOITE: Perusteisiin kirjatussa osaamisessa on huomioitu työelämässä tarvittavat yleiset taidot

SUUNNITTELU JA PROJEKTIN AIKANA	
Kielellinen osaaminen (tutkintokieli, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet) (ks. sisältöohje, jossa esimerkkejä ammattitaitovaatimuksista.)	
Kielellinen osaaminen koko tutkinnossa	
• Työelämän edellyttämä tutkintokielen osaamisen tarve ja taso alalla on selvitetty.	<i>kyllä/ei/tarkempi kuvaus kielellisestä osaamisesta</i>
• Työelämän edellyttämä toisen kotimaisen ja vieraan kielen tarve ja taso alalla on selvitetty. (huom. NQF tasovaatimukset ja jatko-opintokelpoisuus)	<i>kyllä/ei/tarkempi kuvaus kielellisestä osaamisesta</i>
• Tarvittava kielellinen osaaminen (tutkintokieli, toinen kotimainen ja vieras kieli) on sisällytetty ammattitaitovaatimuksiin.	<i>kyllä/ei/kielellinen osaaminen ammattitaitovaatimuksissa</i>
Kielellinen osaaminen tutkinnon osissa	
• Työprosessin edellyttämä tutkintokielen osaamisen tarve ja taso on selvitetty.	
• Työprosessin edellyttämä toisen kotimaisen ja vieraan kielen tarve ja taso alalla on selvitetty.	
• Tarvittava kielellinen osaaminen (tutkintokieli, toinen kotimainen ja vieras kieli) on sisällytetty ammattitaitovaatimuksiin.	

SUUNNITTELU JA PROJEKTIN AIKANA:	
Elinikäisen oppimisen avaintaidot (Huom. elinikäisen oppimisen avaintaidoista kestävä kehitys ja digitaaliset taidot löytyvät toisaalla tässä työkalussa).	
• Miten osaamisen kehittämisen taidot (oppimaan oppiminen) huomioidaan ammattitaitovaatimuksissa?	
• Miten yrittäjyysosaaminen (ml. sisäinen yrittäjyys) huomioidaan ammattitaitovaatimuksissa?	
• Miten LUMATE-osaaminen huomioidaan ammattitaitovaatimuksissa?	
• Miten yhteiskunnallinen osaaminen ja kansalaistaidot huomioidaan ammattitaitovaatimuksissa?	
JÄLKIARVOINTI:	
Esimerkiksi:	

- Miten huomioidaan toimenpanon tuessa ja tilaisuuksissa? - Otetaanko tiettyjen tutkinnon osien suoritukset tarkempaan seurantaan?	
---	--

SUUNNITTELU JA JÄLKIARVIOINTI	
Onko perusteissa osaamista, jota ei voi mukauttaa tai ammattitaitovaatimuksesta poiketa? (ohje)	
Ei, Kyllä	
Jos vastasit kyllä. Kuvaa keskeiset ammattitaito- tai työturvallisuusvaatimukset, joiden saavuttaminen on edellytyksenä kyseisessä ammatissa toimimiselle.	
JÄLKIARVIOINTI:	
Miten yllä mainitut asiat tulee huomioida toimeenpanon tuessa?	

Vaikutukset digitaaliseen, vihreän siirtymän ja sosiaalisen kestävyiden osaamisiin

TAVOITE: Varmistetaan alakohtainen ekologisen ja sosiaalisen kestävyiden osaaminen sekä digitaalinen osaaminen perusteudistuksessa.

SUUNNITTELUVAIHE:	
Tutkinnon perusteissa varmistetaan alakohtainen vihreän siirtymän osaaminen. ks. sisältöohje, jossa esimerkkejä ammattitaitovaatimuksista	
- Millaista vihreän siirtymän osaamista sisällytetään pakollisiin tutkinnon osiin? - Millaista vihreän siirtymän osaamista sisällytetään valinnaisiin tutkinnon osiin (kaikille yhteisten vihreän siirtymän tutkinnon osien lisäksi)?	
Perusteissa varmistetaan sosiaalisen kestävyiden osaaminen. Sosiaalisen kestävyiden osa-alueet sisältävät vuorovaikutustilanteet erilaisten asiakkaiden kanssa, työskentelyn monimuotoisessa (työ)yhteisössä sekä hyvinvointi- ja turvallisuutta koskevaa osaamista. ks. sisältöohje, jossa esimerkkejä ammattitaitovaatimuksista	
- Millaista sosiaalisen kestävyiden osaamista sisällytetään pakollisiin tutkinnon osiin? - Millaista sosiaalisen kestävyiden osaamista sisällytetään valinnaisiin tutkinnon osiin?	
Varmistetaan alakohtainen digitaalinen osaaminen ja valmiudet. ks. sisältöohje	
- Millaista digitaalista osaamista sisällytetään pakollisiin tutkinnon osiin? - Millaista digitaalista osaamista sisällytetään valinnaisiin tutkinnon osiin (kaikille yhteisten vihreän siirtymän tutkinnon osien lisäksi)?	
PROJEKTIN AIKANA JA JÄLKIARVIOINTI:	
Esimerkiksi: Miten huomioidaan toimenpanon tuessa ja tilaisuuksissa?	

Otetaanko tiettyjen tutkinnon osien suoritukset tarkempaan seurantaan?	
--	--

Muita projektin kannalta erityisiä vaikutuksia

OHJE: Käy seuraavat painopisteet läpi projektisi kannalta. Pysähdy tarkemmin vain niihin, jotka ovat perusteprojektissasi relevantteja.

SUUNNITTELUVAIHE:	
Tuleeko perustemuutoksessa säilyttää tai lisätä jotain huoltovarmuuden ja varautumisen kannalta tärkeää osaamista? Ei, Ei tietoa, Kyllä: Mitä? (ks. sisältöohje)	
Onko perusteissa osaamisia, joilla voi arvioida olevan erityisiä tavoitteita kotoutumisen näkökulmasta? Ei, Kyllä, mitä?	
Onko uudistuksella kytkös kansalliseen kielijä kulttuurivähemmistöjen oikeuteen ylläpitää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan? Ei, Kyllä. Miten tämä huomioidaan ammattitaitovaatimuksissa?	
Onko uudistuksella vaikutusta pidettyjen tai luonnonvaraisten eläinten hyvinvointiin? Ei, kyllä. Miten tämä huomioidaan ammattitaitovaatimuksissa?	
PROJEKTIN AIKANA JA JÄLKIARVOINTI:	
Esimerkiksi: - Miten huomioidaan toimenpanon tuessa ja tilaisuuksissa? - Otetaanko tiettyjä tutkinnon osien suoritukset tarkempaan seurantaan?	